

ChatGPT تا کجا پیش خواهد رفت؟

در این مقاله به چگونگی تاثیر ChatGPT بر گسترش گفتمان فکری و نحوه تقویت تحقیقات و پژوهش‌ها می‌پردازیم...

در این مقاله به چگونگی تاثیر ChatGPT بر گسترش گفتمان فکری و نحوه تقویت تحقیقات و پژوهش‌ها می‌پردازیم، ربات گفتگوگر و نویسنده‌ای که می‌تواند مناسبات تعاملی میان انسان و ماشین و حتی انسان با انسان را دستخوش تغییر کند. به گزارش ایسنا، زمان آن فرا رسیده است که گفتگوی انسان و هوش مصنوعی را جدی بگیریم و مورد بازبینی قرار دهیم. با انتشار ربات‌های گفتگوگر یا اصطلاحاً چت بات‌های پیچیده مانند آنچه شرکت توسعه هوش مصنوعی OpenAI با ربات ChatGPT رقم زده است، گفتگوی موثر میان انسان و هوش مصنوعی برای همه قابل دسترس شده و حتی برای معلمان و اساتید منجر به برخی نگرانی‌های علمی شده است، چرا که دانش آموزان و دانشجویان از آن برای مقاله نویسی استفاده می‌کنند و به همین دلیل در بسیاری از مراکز آموزشی ممنوع شده است.

البته در این بین سازمان‌ها و کشورهایی نیز وجود دارند که نیمه پر لیوان را دیده‌اند و با آغوش باز از آن استقبال کرده‌اند. مثلاً همین امارات قرار است به زودی از ربات‌های هوش مصنوعی به عنوان یک دستیار برای معلمان خود بهره‌برد.

ChatGPT چیست؟

ربات ChatGPT یک هوش مصنوعی مخصوص گفتگو است که بر روی خانواده مدل‌های زبان بزرگ ساخته شده و با تکنیک‌های یادگیری نظارت شده و تقویتی به خوبی تنظیم شده است.

این ربات در دسامبر ۲۰۲۲ با نظرات مثبتی مواجه شد و به عنوان مثال نیویورک تایمز آن را «بهترین ربات چت هوش مصنوعی که تا به حال برای عموم معرفی شده» نامید و گاردین نیز گفت که این ربات می‌تواند متنی با جزئیات چشمگیر و مانند انسان تولید کند. این ربات در دسامبر ۲۰۲۲ با نظرات مثبتی مواجه شد و به عنوان مثال نیویورک تایمز آن را «بهترین ربات چت هوش مصنوعی که تا به حال برای عموم معرفی شده» نامید.

ChatGPT آخرین مورد از یک مجموعه هوش مصنوعی است که شرکت سازنده از آن به عنوان GPTs یاد می‌کند و مخفف عبارت «مدل از پیش آموزش دیده مولد» (Generative Pre-Trained Transformer) است.

یکی از ویژگی‌های کلیدی ChatGPT توانایی آن در ایجاد پاسخ‌های متنی انسان مانند به درخواست‌ها است. این باعث می‌شود که برای طیف گسترده‌ای از برنامه‌ها مانند ایجاد ربات‌های گفتگو برای ارائه خدمات به مشتری، ایجاد پاسخ به سؤالات در انجمن‌های آنلاین یا حتی ایجاد محتوای شخصی سازی شده برای پست‌های رسانه‌های اجتماعی مفید باشد. این ربات می‌تواند برای کارهای پردازش زبان طبیعی مانند تولید متن و ترجمه زبان استفاده شود و با مدل GPT-۳.۵ آموزش دیده است که یکی از بزرگترین و پیشرفته‌ترین مدل‌های زبان موجود در حال حاضر است.

ChatGPT این کار را با استفاده از آنچه از مقدار حیرت‌آوری از متون موجود در اینترنت به دست می‌آورد، با راهنمایی دقیق متخصصان انسانی انجام می‌دهد. میلیون‌ها نفر در ماه‌های اخیر سؤالاتی از ChatGPT پرسیده‌اند و این ربات تمام تلاش خود را برای پاسخ دادن به کار می‌گیرد، مگر اینکه بداند نمی‌تواند. پاسخ‌های آن با اعتماد به نفس بالا و روان ارائه می‌شوند، حتی اگر گاهی اوقات به طرز شگفت‌انگیزی اشتباه باشند. اما شاید پرسش‌هایی از این قبیل پیش بیاید که ما چگونه باید بفهمیم آنچه را که می‌خوانیم توسط یک هوش مصنوعی نوشته شده است یا یک انسان

اما شاید پرسش‌هایی از این قبیل پیش بیاید که ما چگونه باید بفهمیم آنچه را که می‌خوانیم توسط یک هوش مصنوعی نوشته شده است یا یک انسان و این که چرا این پرسش مهم است؟ یا وقتی در مورد یک تالیف یا مقاله نظر ثبت می‌کنیم در حال پاسخ به چه کسی هستیم؟

با نگاهی به تاریخچه فلسفی گفتگو می‌توانیم این سؤال را از نو طرح کنیم و بپرسیم چگونه می‌توانیم از این ربات‌های گفتگوگر جدید در حوزه یادگیری استفاده کنیم؟

هوش مصنوعی توانمندتر

ارتباط هوش مصنوعی با گفتگو و دیالوگ برقرار کردن سابقه دارد. در سال ۱۹۵۰، آلن تورینگ (Alan Turing) ریاضیدان انگلیسی یک «بازی تقلید» را پیشنهاد داد که در آن یک قاضی با یک هوش مصنوعی که تظاهر به انسان بودن می‌کرد، وارد گفت‌وگوی تاپی شده می‌شد تا آزمایش کند که آیا هوش مصنوعی باهوش است یا خیر.

اکنون چت بات‌های هوش مصنوعی امروزی در مورد چنین گفت‌وگویی چه می‌گویند؟ Lex.page یک ابزار نگارش با هوش مصنوعی است که می‌تواند متن تولید کند یا به سؤالات پاسخ دهد. در ادامه، آنچه که هوش مصنوعی Lex.page زمانی که از آن در مورد هوش مصنوعی و گفتگو پرسیده شده گفته است، می‌آید:

«هوش مصنوعی به طرق مختلفی با گفتگو مرتبط است. از آنها می‌توان برای ایجاد مکالمات و تعاملات طبیعی و انسان مانند با کاربران استفاده کرد و همچنین رایانه‌ها و سایر دستگاه‌ها را قادر می‌سازد ورودی‌های کاربر را درک کنند و به طور مناسب به آنها پاسخ دهند. همچنین می‌تواند برای تجزیه و تحلیل و تفسیر داده‌های مکالمه، کمک به بهبود خدمات مشتری، کشف تقلب

و موارد دیگر استفاده شود.»

جذابیت آزمون تورینگ این بود که از تعریف رسمی هوش اجتناب می کرد و از یکی از اساسی ترین تعاملات، یعنی گفتگو استفاده می کرد. هوش مصنوعی Lex.page در این باره توضیح داد:

«در این به اصطلاح "آزمایش تورینگ"، انسان با دو موجود که تنها یکی از آنها یک ماشین است، صحبت می کند، بدون اینکه بداند کدام یک ماشین است و اگر انسان نتواند تفاوت بین ماشین و یک موجود دیگر را تشخیص دهد، پس هوش مصنوعی، آزمون تورینگ را با موفقیت پشت سر گذاشته است.

برای چندین دهه گفتگوی انسان و کامپیوتر به شکل یک خط فرمان بود که در آن می توانستید بر روی یک سیستم عامل نظارت کنید. آنچه اکنون تغییر کرده است، توسعه مدل های زبان بزرگ (LLM) است که بر روی میلیاردها صفحه که عمدتاً از فضای وب گرفته شده اند، آموزش داده می شوند.

این مدل ها بسیار باسوادتر هستند و می توانند مکالمه داشته باشند یا حتی مقالات کوتاهی در مورد موضوعات مختلف تولید کنند.

آزمون تورینگ روشی عالی برای بررسی این بود که آیا یک ماشین مبتنی بر هوش مصنوعی می تواند انسان ها را با جعل هویت آنها فریب دهد یا خیر.

در سال ۲۰۱۸ ساندار پیچای (Sundar Pichai) مدیر عامل گوگل، دستیار صوتی Duplex را رونمایی کرد که می توانست بدون اینکه شناسایی شود که یک هوش مصنوعی است، وقت آرایشگاه رزرو کند. در سال ۲۰۱۸ مدیر عامل گوگل، دستیار صوتی Duplex را رونمایی کرد که می توانست بدون اینکه شناسایی شود که یک هوش مصنوعی است، وقت آرایشگاه رزرو کند.

بنابراین تعجب آور نیست که گفت و گو با مدل زبان برای برنامه های گفتگو (LaMDA) بود که بلیک لموین (Blake Lemoine) مهندس گوگل را متقاعد کرد که هوش مصنوعی ممکن است با احساس و دارای قابلیت درک باشد و در نتیجه ارزش بررسی اخلاقیات را در مورد خود داشته باشد.

لموین می گوید: اگر من نمی دانستم دقیقاً چیست، فکر می کردم با یک کودک ۷ یا ۸ ساله مواجه هستم که از قرار معلوم فیزیک می داند.

هنگامی که بلیک لموین ادعا کرد که هوش مصنوعی گوگل احساسات دارد و می تواند خطرآفرین باشد، مقامات گوگل ادعاهای او را رد کردند و هنگامی که لموین نگرانی های خود را در بین عموم مردم فاش کرد، به مرخصی استحقاقی فرستاده شد!

گفتگو در فلسفه

سنت دیرینه ای در فلسفه ی اندیشیدن به موضوعات دشوار همراه با گفتگو وجود دارد. دیالوگ یک پارادایم برای آموزش، تحقیق و ژانری از نوشتار است که می تواند بیانگر گفتگوی روشنگرانه باشد.

در گفتگوهای افلاطون و گزنفون، سقراط به اجرای فلسفه و حکمت از طریق گفتگو شناخته شده است. پرسش و تأمل در مورد سؤالات به افلاطون و گزنفون این امکان را داد که هم کاربردهای گفتگو را توضیح دهند و هم مدل هایی را ارائه دهند که ما هنوز ۲۰۰۰ سال بعد از آن، از آن می آموزیم.

در کتاب «تعریف دیالوگ» (Defining Dialogue) نوشته جفری ام راکول (Geoffrey M Rockwell)، استاد فلسفه و علوم انسانی دیجیتال از دانشگاه آلبرتا آمده است که چگونه دیالوگ ژانری از نوشتار است که با تغییر فرهنگ تحقیق، محبوبیت آن کاهش می یابد. همچنین نوعی تعامل است که اخیراً توسط برخی محققان تئوریزه شده است.

در زمان افلاطون و گزنفون، دیالوگ و گفتگو شکل ترجیحی نوشتار فلسفی بود. افلاطون سقراط را به عنوان استاد سخنرانی می داند.

یک سخنرانی مانند مقاله نوشتاری نمی تواند با شنونده یا خواننده سازگار شود. از سوی دیگر، دیالوگ، شنوندگان را به گونه ای درگیر می کند که چت بات های هوش مصنوعی نیز می توانند با آن سازگار شوند.

همانطور که هوش مصنوعی Lex.page توضیح می دهد: از نظر گزنفون، سقراط یک مجموعه سؤال می پرسید تا ایده های طرف مقابلش را دریابد و اغلب مکالمه را طوری برمی گرداند تا دیدگاهی مخالف را بیان کند و موضوع مورد بحث را کامل تر بررسی کند. وی همچنین معتقد به تعامل دیالکتیک بود که به تمرین جستجوی حقیقت از طریق تبادل نظر گفته می شود.

تفکر در گفتگو با ماشین ها

اکنون با ظهور ربات های گفتگوگر، عصر گفتگو دوباره فرا رسیده است. پژوهشگران می گویند می توانیم از در دسترس بودن این ماشین های گفتگوگر نفع ببریم.

به عنوان مثال می توان با یک استاد اخلاق که با استفاده از هوش مصنوعی Character.AI ایجاد شده است، در ارتباط بود. Character.AI سرویسی است که در آن یک شخصیت خیالی ایجاد می کنید که شما و دیگران می توانید با آن گفتگو کنید.

کاربران می توانند از این استاد یا شخصیت های دیگر سوال کنند و با آن گفتگو کنند. کاری که با هیچ کتاب درسی قدیمی نمی توان انجام داد. با این حال، مردم نباید به هر چیزی که استاد می گوید اعتماد کنند.

همانطور که سایت Character.AI اشاره می کند، هر چیزی که شخصیت ها می گویند، لزوماً صحیح نیست.

جفری راکول می گوید: من در تدریس خود از دانشجویان می خواهم که از ربات های گفتگوگر مختلف برای دیالوگ برقرار کردن استفاده کنند. این کار، سؤالاتی را در مورد آنچه که یک گفتگو قرار است انجام دهد و اینکه چگونه می توان از آن برای انتقال ایده ها استفاده کرد، ایجاد می کند. این کار، پرسش ها را در مورد نحوه نگارش یک دیالوگ مؤثر و نحوه ارزیابی آن ایجاد می کند.

دانشجویان اکنون دلیلی برای بازخوانی دیالوگ های باستانی دارند تا ببینند چگونه به طور چشمگیری کار می کنند.

وی می افزاید: اگر نگران سرقت ادبی هستیم، چرا دانش آموزان و دانشجویان را آموزش نمی دهیم که با دستیاران هوش مصنوعی کار کنند و یاد بگیرند که از طریق گفتگو فکر کنند؟ می توانیم به آن ها یاد بدهیم که از چت بات ها برای دریافت ایده ها، ایجاد رویکردهای جایگزین برای یک موضوع، برای تحقیق درباره سؤالات و ویرایش آنچه که در یک کل منسجم قرار می گیرند، استفاده کنند.

وی ادامه داد: در عین حال ما همچنین باید به دانش آموزان و دانشجویان خود بیاموزیم که مراقب باشند و در مورد تعامل با هوش مصنوعی و ارزیابی اعتبار گفته هایش دقت داشته باشند.

چیزی که در نهایت مشخص است این است که با تفکر از طریق گفتگو، همه ی ما می توانیم تاریخ غنی و پتانسیل این شکل از تعامل را دوباره کشف کنیم.

کاربردهای ربات های گفتگوگر

در میان تمام چیزهایی که در بالا گفته شد، ربات های هوش مصنوعی که گفتگوگر و نویسنده هستند می توانند کاربردهای بسیاری در کنار پاسخ به سؤالات ما برای انسان داشته باشند.

آنها پتانسیلی دارند که غولی به هیبت گوگل را به وحشت انداخته اند تا مبادا موتور جستجوی قدرتمند آن را کنار بزند. قطعا به همین دلیل است که گوگل عجولانه اقدام به عرضه ربات گفتگوگر خود به نام Bard کرد که حتی در ویدیوی تبلیغاتی معرفی خود نیز اشتباه کرد و عرضه زودهنگام آن موجبات نارضایتی کارکنان این شرکت را فراهم کرد. **ربات های گفتگوگر پتانسیلی دارند که غولی به هیبت گوگل را به وحشت انداخته اند تا مبادا موتور جستجوی قدرتمند آن را کنار بزند.**

کارشناسان می گویند این فناوری به زودی جای موتورهای جستجو را خواهد گرفت. شاید به همین خاطر است که شرکت مایکروسافت که حامی مالی توسعه ChatGPT نیز است، در پی ادغام آن با موتور جستجوی خود موسوم به Bing است.

اما پتانسیل و آینده ی این فناوری بسیار فراتر از ارائه نتایج جستجو و برقراری دیالوگ با انسان و نوشتن مقاله است. به عنوان مثال گرگ براکمن (Greg Brockman) رئیس و یکی از بنیان گذاران شرکت OpenAI می گوید ChatGPT در آینده نزدیک می تواند به بهبود تجربه «سرگرمی تعاملی» کمک کند.

وی در جریان یک میزگرد گفت: تصور کنید اگر بتوانید از هوش مصنوعی خود بخواهید پایان جدیدی برای سریال مورد علاقه تان بسازد یا داستان به شیوه دیگری پیش برود و شاید حتی بتوانید خود را به عنوان شخصیت اصلی یا نقش دیگری در آنجا قرار دهید. سرگرمی در آینده ی نزدیک به این شکل خواهد بود. مثلا شاید مردم هنوز از آخرین فصل سریال بازی تاج و تخت و پایان بندی آن ناراحت باشند.

براکمن همچنین اظهار داشت که ChatGPT ممکن است به کار دشوار مرتبط با نویسندگی و کدنویسی کمک کند و در عین حال پتانسیل ارائه یک تجربه سرگرمی تعاملی را نیز داشته باشد.

تاکنون نیز از این ربات برای مشاوره دادن به یک قاضی اکوادوری برای صدور حکم قضایی استفاده شده است که البته از آنجایی که هوش مصنوعی بدون خطا نیست، باید در مورد استفاده از آن در موارد حساس احتیاط کرد.

البته مانند هر فناوری نوین دیگری، چت بات های هوش مصنوعی نیز در ابتدای راه با ممنوعیت ها و محدودیت هایی مواجه شده اند. به عنوان مثال استفاده از ChatGPT در سیستم آموزشی بسیاری از کشورها از ترس تقلب ممنوع شده است. اما این سکه روی دیگری نیز دارد و برخی کشورها نه تنها آن را ممنوع و محدود نکرده اند، بلکه با آغوش باز به استقبال آن رفته اند. مثلا کشور امارات اعلام کرده است که به زودی در سیستم آموزشی خود از ChatGPT به عنوان یک دستیار هوش مصنوعی برای آموزگاران بهره خواهد برد.

اکنون زمانی است که به نظر می رسد یک فناوری انقلابی ظهور کرده و باید منتظر ماند و دید که چه تغییراتی را در زندگی بشر رقم می زند. چه بسا با توسعه این ربات ها زندگی ما تا سال های نه چندان دور به کلی متحول شود.